

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici Riva Piazzutta 18 - Cena oglasom po dogovoru. Odprto vsak delavnik od 10. - 12. ure

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAKO SREDO
Poštni št. račun št. 9-17768 - Poština plačana v gotovini - Spediz in abbonamento postale II Gruppo

Leto IV. Štev 48.

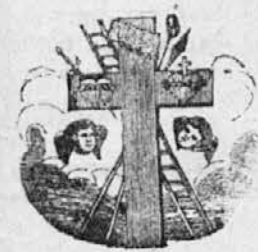
GORICA DNE 1. DECEMBRA 1948.

Cena L. 15

Jezus, Marija! (300 dni odpustka.)

Krščanska duša! Pojdi z menoj k sv. misijonu,

ki bo od 4. do 12. decembra za slovenske vernike na Travniku pri Sv. Ignaciju v Gorici!

Pustiva te dni na stran veselje in žalost, pretirane skrbi in čezmerno delo. Ti in jaz imava poleg umrljivega telesa, ki bo kmalu trohnelo v grobu, tudi neumrljivo dušo. Če bova midva skrbeli samo za svoje telo, kdo naj skrbi za najino dušo? Saj veš, da imaš tudi dušo, ki bo takoj po telesni smrti stopila pred božjega sodnika in mu morala dati natančen odgovor za vse ure bivanja na tej zemlji, ki je nekako bojišče, na katerem se moramo boriti za večno domovino. — Gre torej za večnost. Kdo bo skrbel, vprašam še enkrat, za tvojo in mojo večnost, ako ne midva? In dnevi bežijo. Ali ti bo mogoče poskrbeti za večno zadevo svoje duše jutri, ako tega ne boš storil danes? Ali res ne veš za nikogar, ki se je danes smejal in se morda celo iz Boga norčeval, pa je naslednji dan že ležal na mrtvaškem odru? Ali so bili svetniki, ki so v svetu strahu Bogu služili, manj modri od tistih, ki so vse svoje življenje zapravljali s samimi ničemurnimi in grešnimi rečmi, svojo dušo pa zanemarjali?

Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, pri tem pa svojo dušo pogubi ali tudi le na njej škodo trpi?

Tako ti pravi tvoj Gospod in Odršenik Jezus. Poslušaj ta Njegov opomin zlasti ob svetem misijonskem času, ki se bliža naglih korakov, da tudi tvojo dušo reši, poživi, okrepi in potolaži.

Naj te misijonski zvon ne najde in pusti v duhovnem spanju, Pričajni njegov glas s svetim hrepenenjem in se KOJ V ZAČETKU odzovi njegovemu klicu.

V svetem misijonskem času živi tudi med delom v božji pričujočnosti in misli na to, kako bi ta čas čimbolj izrabili za svoje posvečenje ti, tvoja žena, tvoji otroci, tvoji bratje in sestre, tvoj služabnik in tvoja služabnica. Celotna tvoja živina naj čuti, da ste postali ob misli na Boga bolj človeški tudi do nje.

Tvoja duša morda že dolgo ni več doživela nobenega pravega praznika, ker jo mučiš s slabimi mislimi, željami, besedami in dejanji. Obremenjuješ jo s sto rečmi, ki so ji pogubne za življenje na tem in onem svetu. **Vrni ji pravi mir in privoščil ji teden prazniških in veselih dni ob misli na Boga in nebesa, za katera si ustvarjen.**

Labodji spev madžarskega kardinala.

V nedeljo dne 21. novembra so čitali po vseh madžarskih cerkvah pastirsko pismo madžarskega primasa kardinala Mindszentija. Kardinal pravi v uvodu, da mu je prav dobro znano, kakšnim grozljajem in moralnemu mučenju so izpostavljeni verniki. Marsikdo je danes pred izbiro, pravi kardinal, da se na zunaj ukloni ali da ga bodo komunisti preganjali, ker je ostal zvest katoliški cerkvi in svojemu kardinalu. On ne želi, da bi kdo izgubil kruh zaradi nje, če noče podpisati poslanice, ki jo pobirajo proti njegovi osebi. Med drugim je rekel: Ne bi rad, da bi le en katolčan trpel zaradi mene. Zato poslušam vsakogar, da mirne vesti podpisuje proti moji osebi naperjeno poslanico, za katero zdaj nabirajo podpise. Dobro vem, da podpisniki ne morejo svobodno izbirati. Kdor pa bo kljub temu šel svojo pot, bo šel po poti Kristusovi.

Misijonarji v Mongoliji

bodo ob napredovanju komunistov ostali na svojih mestih, tako je izjavil msgr. Morel, škof v Suijanu v Mongoliji. Bog jim daj vedno dovolj poguma in vztrajnosti, zakaj čakajo jih pač težke ure, kot pričajo novice iz krajev, ki so jih že zasedle komunistične čete.

Japonski škofje

so izdali skupno pastirsko pismo o socialnem vprašanju. V njem branijo načelo pravične plače za delavce in pravico do zasebne lastnine.

Jubileji

Na Brezmadežno bo praznoval 25 letnico škofovskega posvečenja msgr. Srebrnič, škof na Krku in naš rojak iz Solkana. Priporočamo ga v molitvi.

V Rimu je praznoval 25 letnico mašniškega posvečenja P. Balič Karel, rektor mednarodnega frančiškanskega vseučilišča Antonianuma v Rimu. Pater Balič je učenjak svetovnega slovesa. Po rodu je Hrvat.

Za sveto leto

so se osnovali narodni odbori, ki imajo nalogo, da organizirajo vse potrebno za velika narodna romanja v Rim ob priliki prihodnjega svetega leta.

Komunizem in vera nekdanj in sedaj

Imel sem ravno v neki knjižnici opravilo, ko mi je nehote prišlo v roke »Delo«, glasilo komunistične stranke Italije za Slovence tiskano v Trstu dne 18. oktobra 1923. št. 15. In v tej številki sem bral, da se je meseca julija 1923. v Moskvi sestal širši izvršni odbor III. inter. nacionalne. Ker so se v okrilju švedske komunistične stranke nahajali nekateri komunisti, kateri so reklamirali zase svobodo, da širijo versko mišljenje med proletariatom, je med komunisti na švedskem nastal zaradi tega prepir in širši izvršni odbor III. internacionalne je bil tedaj prisiljen, da tudi sam zavzame v tem vprašanju svoje stališče.

In v omenjeni številki »Dela« beremo dobesedno sledeč odgovor Kominterne: »Ker so bile v švedskem časopisju postavljene napačne trditve, ki bi mogle med komunisti povzročiti zmedo, izjavlja plenum izvršilnega odbora Kominterne sledeče:

Komunisti zahtevajo, da bodi religija privatna stvar v odnosu napram meščanski državi. Toda v nobenem slučaju ne smejo komunisti zastopati stališča, da je religija privatna stvar tudi v odnosu napram komunistični stranki. Komunisti zahtevajo, da meščanska država kot taka ne imej nobenih vezi z religijo ter da verske organizacije niso v nobenih slučajih v zvezi z meščansko državno oblastjo. Komunisti zahtevajo, da imej vsak državljani pravico priznavati se h kakeršnisiboli veroizpovedi, ali ne priznavati se k nobeni veroizpovedi, t. j. biti ateist (brezbožec), kar je navadno vsak komunist. Komunisti stojijo na stališču, da država ne sme dopustiti nobene razlike v pravicah državljanov na podlagi kriterija pripadnosti tej ali oni veroizpovedi. Komunisti zahtevajo, da iz uradnih dokumentov izgine celo samo imenovanje ene ali druge veroizpovedi državljanov. Komunisti stremijo za tem, da vzamejo meščanski državi vsako možnost dovoljevati cerkvenim družbam gnotno ali drugo podporo. Vse to skupaj predstavlja ravno zahtevo, ki proglašja religijo v razmerju k državi za privatno stvar. Toda komunistična stranka se ne more na nobeden način zadržati ravnodušno napram temu, da se poredni njeni člani, četudi le kot privatne osebe, posvečajo verski propagandi. Komunistična stranka predstavlja iz proste volje sklenje-

no zvezo zavednih, naprednih bojevnikov za osvoboditev delavskega razreda. Komunistična predstraža delavskega razreda se ne sme ravnodušno zadržati napram neprosvetljenosti, neizobraženosti ter verskemu mračništvu. Komunistična stranka ima dolžnost, da vzgaja svoje člane ne samo v duhu požrtvovalnega izpolnjevanja določnega političnega programa, ekonomskih zahtev, ter strankinega statuta, ampak da vcepi svojim članom začetan *enoten svetovni nazor marksizma, katerega bistven del je ateizem.* Samoumevno je, da se mora protiverska propaganda vršiti izredno previdno in temeljito premišljeno, z ozirom na plasti, med katerimi se taka propaganda vrši. Antireligiozna propaganda komunistov se mora zlasti vršiti med mladino, in sicer po načrtu ter upoštevajoč vse posebne okolnosti. V komunistični stranki mas se nahajajo tudi člani, ki se še niso povsem osvobodili verskih razpoloženj in predsodkov. Toda stranka kot celota, in zlasti njeni vodilni krogi morajo pobiti verske predsodke in *na smotern način propagirati ateizem.*

Tukaj sem vam dobesedno prepisal resolucije komunistov, kakor sem jih bral v imenovanem »Delu«. Če bo to bral kak sodrudičnik »Soče«, ali pa ona pobožna žena, ki hodi baje vsak dan k sv. obhajilu, doma pa požiga naše liste, naj mi dokaže, da se je od tedaj program komunistov glede vere bistveno izpremenil in da te resolucije, prepisane iz »Dela«, niso resnične, pa bom jaz z njima zažigal naše liste kot lažnive.

Okno v svet

Kaj namerava maršal Tito?

Iz govora, ki ga je imel Tito pred dvema tednoma pred Slovensko Akademijo znanosti v Ljubljani, in iz onega, ki ga je držal 26. novembra v Zagrebu, se da razbrati, da se v Jugoslaviji nekaj pripravlja, in sicer nekaj novega. Slutiti se da, da so gospodarske težave pri obnovi države tako velike, večje kakor dobra volja Titova in jugoslovanskih udarnikov. Na drugi strani pa dosednji zavezniki povojne Jugoslavije, to je države progresivne demokracije, nočejo pomagati, posebno odkar je Tita obsodil kominform. Zato se zdi, da bo jugoslovanski diktator prisiljen iskati pomoči drugod. Kje?

Slov. komunistična partija

šteje 2358 celic in 37.959 članov ter 7700 kandidatov. Torej ima vsaka kom. celica približno 17 članov in 3 kandidate. Socialni sestav je naslednji: 21.932 je delavcev ali 57%; 3.920 je kmetov ali 10%; 10.179 je izobražencev in ne-meščencev ali skoro 27%; žensk članic partije je 11.159 ali 29,40%. Tako je poročal tov. Stane Kavčič na II. kongr. KP Slovenije v Ljubljani, ki se je končal 17. nov. t. l.

Ce računamo, da je v Sloveniji poldrug milijon ljudi, pride na vsakih 39 Slovencev en partijec, to se pravi, da je v Sloveniji 2,6 odst. partijcev. Torej niti 3%. In ta mala peščica ima vso oblast v rokah ter se istoveti s slovenskim narodom! Zato smemo mirno trditi pred vsem svetom: Slovenci nismo komunisti, in če pri nas vladajo komunisti, vladajo le, ker so jim drugi, to je zavezniki in nezavezniki pomagali na oblast. Sedaj pa se držijo na oblasti le s pomočjo nasilja in tajne policije.

Francija

Politično obzorje v Franciji se je nekoliko zjasnilo. Komunistična propaganda za stavke in sabotaže vsak dan bolj izgublja tla med delavci. Nasprotno pa vlada vsak dan bolj obvladuje položaj. Pristaniški delavci se vračajo na delo. Velik del pristavskih delavcev je organiziran v krščanski delavski zvezi in v socialistični sindikalni organizaciji »Force Ouvriere«. Tudi rudarska stavka polagoma umira. Vlada strogo izvaja po vsej državi ukrepe proti sabotažam, ki jih je pred kratkim sprejela. Njen položaj se krepi. — Med francosko vlado in vladama Združenih držav in Velike Britanije se vedno ni poravnano nesoglasje glede Porurja. Francozi zahtevajo, da mora priti Porurje pod mednarodno nadzorstvo, ostali vladi pa želita izročiti to bogato pokrajino nemškemu nadzorstvu. Francozi se bojijo, da bi si Nemci s Porurjem pozneje hitro opomogli in bi se lahko spet oborožili ter postali nevarni za Francijo, ostali zavezniki pa pravijo, da Porurje mora že zdaj služiti evropski obnovi, to pa lahko najbolje dosežejo Nemci sami. Kako bodo to vprašanje rešili, bomo poročali takrat, ko bo dosežen sporazum.

Iz New Yorka pišejo

... Ameriški delavci so napovedali strokovni komizmu. Obe osrednji zvezi strokovnih delavskih organizacij AFL in CIO (ameriška delavska zveza ter zveza industrijskega delavstva) sta se izrekli za evropski obnoveni načrt ter zahtevali odločnih ukrepov za ustavitve širjenja komunizma, katerega so označili za največjega sovražnika delavskega razreda. Meni samemu se je zdelo to kar nemogoče — da bi delavci obsodili ono gibanje, ki nepretrgano trobi v svet, da je edini zagovornik delavskega, srčnega proletariata — dokler nisem obiskal nekaj delavskih družin in videl od blizu njihove življenjske pogoje. Ostrmel sem, že stanovanje navadnih delavcev je tako, kot ga imajo pri nas boljše družine: telefon, radio, televizija, zofe, kopalnica, preproge vseh povsod. Dalje ima skoro vsak podjetnejši delavec svoj avto. O hrani pa ne govorim. Sicer pa sta vse to blagostanje in lagodnost težko zaslužena z delom in pridnostjo. Amerikance pridno dela, dobro zasluži in si potem pošteno privoščil...

Naravno je tedaj, da se amerškemu delavcu ne cedijo sline po »rdčem rajcu«, kjer je delavec številka v delavski brigadi, raztrgan in lačen, brez toplote doma, brezpravna raja, ki naj gara, tlačani, dokler se ne izčrpa ter pogine pozabljen in zavržen, kot pes, ki je odslužil.

Zračni most

v Berlinu stane Amerikance dnevno 385 tisoč dolarjev. To je gotovo velika svota. »Toda vojna bi nas stala še neprijetno več, je izjavil neki ameriški politik. »V pretekli vojni nas je stal en dan vojne toliko, kot nas stane sedaj vzdrževanje zračnega mostu vse leto. Zato je mir le bolj poceni nego vojna.«

POTREBA ORGANIZACIJE

Marsikdo je že potožil, da nismo gorški katoliški Slovenci po zadnji vojni ustvarili še nobene kulturne organizacije, kakor je bila nekdo »Prosvetna zveza« in za Gorico »Mladika«.

Izza časov, ko je fašizem to naše gibanje zatrl, nam je ostala samo še naša Marijina družba za dekleta, ki še danes lepo deluje. Vse drugo je slana fašistične narodne nestrpnosti zamorila. Da nismo do danes še ničesar novega ustanovili, je krivo nasilje naših komunistov in slepota njihovih hlapecev, kateri so držali v strahu in trepetu vse, kar ni bilo rdeče.

Danes je ta teror vsaj deloma premagan in tako lahko zopet dvignemo svojo glavo, in začnemo tam, kjer so naši očetje nehali. Seveda je škoda triletnega komunističnega nasilja velika, vendar jo bomo mogli s krščanskim idealizmom in požrtvovalnostjo vsaj deloma popraviti.

Treba pa je iti takoj na delo. Naš list je led prebil, sedaj je treba čvrsto stopiti na plan. In to ne samo v Gorici, ampak po vseh naših vaseh. Ali naj stopimo v življenje s Katoliško akcijo, ali pa s staro obliko našega katoliškega društvenega življenja? Zdi se mi, da nam je treba obojega. Katoliška akcija naj vzgoji cvet naše mladine, stara oblika društvenega udejstvovanja pa naj zajame maso naroda in naj bo predpriprava za Kat. akcijo.

Zidati moramo od tal proti vrhu in ne z vrha proti tlom. Zato ustanovimo v vsaki župniji že to zimo katoliško prosvetno društvo, nato povežimo ta društva v skupno kulturno centralo s sedežem v Gorici.

Iz starih izkušenj pa se moramo držati teh pravil. Ustanovljajmo moška društva posebej in posebej ženska ali dekliska društva.

Katoliška kulturna društva mož in fantov!

Katoliška kulturna društva deklet in žena!

Ko bodo vsa ta društva po naših vaseh in v mestu ustanovljena, pa naj se ustvari posebna Zveza katoliških kulturnih društev za naše in končno na deželo. Zveza katoliških kulturnih društev za dekleta in žene. Iz teh dveh skupaj pa naj se ustvari Vrhovni svet kat. kulturnih društev za Slovence v Italiji.

Zgled naj da najprej Gorica sama! Zberimo čimprej moče in fante katoliškega mišljenja ter ustvarimo jim društvo in dajmo jim prosvetno dom. Oboje je mogoče, dobre volje in nekaj katoliške značajnosti ter poguma nam je treba!

Ko bo enkrat ustanovljeno društvo mož in fantov, pojdimo na delo med dekleta in žene in končno na deželo.

Čas beži in se spreminja. Uči nas tudi pogoške popravljati. Same veselice, prosvetna predavanja, telovadba in čitanje kat. listov in leposlovnih knjig, petje in podobno, ne smejo biti našim društvom v sedanjih dobi edini cilj in namen, ampak samo sredstva pri oblikovanju katoliškega človeka, ki naj bo zvest ud svojega farnega občestva — župnije, poln verskega navdušenja in ljubezni do Cerkve, goreč otrok božji in ljubitelj svoje domače hiše in družine. Danes vemo, da je le tako vzgojen človek zanesljiv steber — nosilec naše narodne zavesti.

In takega človeka vzgojiti mora biti namen naših kulturnih društev.

Seveda morajo naša kulturna društva gojiti tudi družabnost in nuditi izobrazbo in zabavo. Tudi to je potrebno, toda le kot sredstvo za prej označeni veliki cilj.

Če bomo izoblikovali naša društva v tem pravcu, bodo odgovarjala svoji nalogi in poplačala žrtve tistim, ki se bodo posvetili njihovemu vodstvu.

Na delo vsi, ki vam je kaj do naše slovenske in katoliške skupnosti!

Ta teden bo izšla božična številka Pastirčka.

Jugoslavija

V Ljubljani je bil 11. kongres komunistične partije Slovenije. Na kongresu so govorili o političnem položaju, o gospodarstvu, o organizaciji stranke ter o strankini ideologiji. Vsi govorniki so poudarili, da je treba poostriži borbo proti duhovščini, ki da je največja opora »reakcije«, in zato, ker da širi med ljudstvom ter med otroci zastarele verske »predsedke«, ki nasprotujejo izsledkom »marksistično-leninistične znanosti«. Z drugimi besedami to pomeni, da bodo poostriži borbo proti veri.

Komunisti izgubljajo pri vseh svobodnih volitvah

V zahodni Nemčiji so bile konec prejšnjega meseca volitve v Porenju in na Westfalskem, prejšnji teden pa v pokrajini Baden-Baden. Značilno je, da so vseh treh pokrajinah komunistični glasovi zelo nazadovani. Največ glasov je povsod dobila krščanska demokratska stranka, za njo pride socialna demokratska stranka, na tretjem mestu so svobodni demokrati, komunisti pa so povsod na zadnjem mestu. Vse te pokrajine imajo izrazit industrijski in delavski značaj.

Združeni narodi

Javne seje skupščine Združenih narodov in Varnostnega sveta so bile pretekli teden manj zanimive, ker so diplomati, zbrani v Parizu, prenesli težje svoje dela drugam. Po domače bi rekli, da je bilo vse delovanje bolj zakulisno. Značilno je, da se tako Vzhod kakor Zahod bojita dokončnega preloma, po drugi strani pa nočejo ne eni ne drugi niti za las popustiti, tako da je vse delo ostalo na mrtvi točki. Predsednik Varnostnega sveta dr. Bramuglia je poslal Sovjetski zvezi in trem zahodnim velesilam dolg seznam vprašanj o uvedbi skupnega denarja za Berlin ter o ukinitvi sovjetske zapore nad tem mestom. Odgovori so že prišli. To je bil že drugi poskus nevtralnih držav za mirno poravnavo berlinskega spora. Vse prizadete velesile so odgovorile odklonilno. Glede razorožitve in atomske sile je bila sprejeta resolucija zahodnih držav, proti kateri je glasovala Sovjetska zveza z državami vzhodnega bloka. Dejansko je tudi tu ostalo vse pri starem. Vse države se bodo po sili razmer še naprej oboroževale.

De Gasperi v Bruslju in Parizu

Italijanski ministrijski predsednik De Gasperi je obiskal Bruselj in Pariz. V Bruslju je imel predavanje o krščanskem pojmovanju demokracije, nato pa se je razgovarjal z belgijskim ministrijskim predsednikom Spaakom in z drugimi voditelji zahodnoevropske zveze. Nekateri krogi so bili mnenja, da se Italija pripravlja za vstop v zahodnoevropsko zvezo. Do tega pa verjetno še ne bo prišlo, ker Italija še ni bila sprejeta v Združene narode in ker ji mirovna pogodba omejuje število oboroženih sil.

Po razgovoru s francoskimi politiki v Parizu je De Gasperi izjavil, da zavzema Italija in Francija enotno stališče do nemškega vprašanja, zlasti pa do Porurja. Vsaka rešitev tega vprašanja mora jamčiti, da bo Nemčija resnično ljubna in demokratična, je dejal De Gasperi. Njegovi pariški razgovori so tudi prinesli upanje, da bosta Italija in Francija na vseh področjih tesno sodelovali.

Španija

V nedeljo 21. novembra so bile v Španiji občinske volitve. Te volitve so zanimive, ker so bile to prve volitve po državljanski vojni. Družinski očetje so izvolili eno tretjino občinskih svetnikov. Drugo tretjino bodo v nedeljo volili delavski sindikati in ti dve tretjini bosta v nedeljo 5. decembra izvolili zadnjo tretjino svetnikov iz uradnih seznamov, ki jih bo predložila vlada. Te volitve niso in ne bodo pokazale, kako močna je opozicija, ker mora vlada prej vsakega kandidata potrditi. Opozicija je volitve bojkotirala, čeprav so obvezne. Kljub temu je volilo nad 70% volivcev. Pač pa bodo te volitve pokazale razdelitev volivcev med monarhiste, razlagiste, katoličane in tradicionaliste.

Kitajska v razsulu

Na Kitajskem se vedno divjajo hudi boji za mesto Sučov. Pred dnevi so dosegle vladne čete prvo večjo zmago nad uporniki, zdaj pa so začeli uporniki z novo še hujšo ofenzivo, katere izid še ni znan. Zena maršala Čang Kajška je prisilila Amerikance za nujno pomoč. Amerikanci pa zelo dvomijo v vojaško

spособnost in borbenost vladnih čet in se ne morejo odločiti za tako pomoč. Zdaj so v Washingtonu cele vrste posvetov v tej zadevi. Zunanji minister Marshall se je vrnil iz Pariza in se posvetoval s predsednikom Trumanom, kaj je storiti. Zaenkrat še niso objavili nikakega sklepa o pomoči za Kitajsko, čeprav so že zavzeli jasno stališče do te zadeve. Pomoč Kitajski bi znašala 5 milijard dolarjev. V nekdanji kitajski prestolnici Peking, pa tudi v sedanji prestolnici Nankingu vlada velik preplah zaradi bližajočih se komunističnih kolon. Vlada namerava nadaljevati z borbo, četudi bi se morala preseliti kam na jug.

Vladna kriza v Belgiji in Grčiji

V Belgiji je nastala vladna kriza zaradi nesporazuma med socialisti in katoličani. Ministrijski predsednik Spaak, ki je odstopil, je dobil od kralja naročilo za sestavo nove vlade. Ko to poročamo, še ni mogel sestaviti nove vlade. V Grčiji je Sofulis sestavil sicer novo vlado, ki pa je zaradi razkola v liberalni stranki dobila le dva glasova večine. Opozicija zahteva od kralja, naj zato te vlade ne prizna.

DOMAČE NOVICE

SPORED SV. MISIJONA V GORICI

Gospodje misijonarji pridejo v Gorico v petek 3. decembra, na god velikega misijonarja sv. Franciška Ksaverijskega. Popoldne istega dne bo ob treh pri Sv. Ignaciju za vso ljudskošolsko mladino govor in spovedovanje. Naslednji dan bo istotam ob osmih sv. obhajilo otrok. Darovali ga bodo za uspeh sv. misijona.

V soboto zvečer ob osmih bo prvi misijonski govor. Pred govorom bo molitev rožnega venca, po njem kratek blagoslov in nato zvonjenje misijonskega zvona, ki naj vse spominja na potrebo molitve za uspeh tega duhovnega podjetja. Tako bo vsak večer med misijonom.

V nedeljo 5., na praznik Brezmadežne v sredo 8. in naslednjo nedeljo 12. decembra bodo govori ob 6.30, ob 9h in pop. ob 3h. Na Brezmad. pop. ob 3h bo govor za dijake in mladino iz okolice. Ob delavnikih pa bodo govori ob 6.30, ob 4h pop. in ob 8h zvečer.

Pri Devici Mariji v Dolu

S tem imenom nazivljamo noveustanovljeno duhovnijo — vikarijat v Dolu. Marsikdo potuje ali se vozi po Dolu proti Gorici ali Trstu, pa morda niti ne slutiti, da tukaj kipi in raste novo versko življenje, ki se zbira in povezuje okoli novega središča — za sedaj še začasne cerkve v lepi in prostorni dvorani šolskega poslopja.

Nekaj novega se sedaj tukaj postavlja in pripravlja. Tukajšnja nova duhovnija ima za zavetnico Brezmadežno Marijino Srečo — Fatimsko Mater božjo. Dne 8. decembra, na praznik Brezmadežne, bo v Dolu slovesna razglasitev ustanovitve samostojne duhovnije in — kar bo najlepše ter krona vsega praznika — prihod ter blagoslovitev novega veličastnega kipa Fatimske Matere božje. Mati božja bo prav taka kakor je bila tista, ki je tako lepo obiskala vse naše vasi. Verniki iz Dola, duhovščina ter vsi, ki bodo iz vse slovenske okolice prihтели na redko slovesnost, se bodo zbrali na meji duhovnije, na »Čukišču«, to je tam, kjer se ob spomeniku odcplja pot proti Opatjemu selu. Začetek slovesnosti bo ob 2h popoldne na praznik Brezmadežne. Prevzvišeni gospod knez nadškof, duhovščina in verniki bodo tam sprejeli kip, ki ga bodo pripeljali na okrašenem avtu. Na licu mesta bo pozdrav in tudi blagoslovitev lepega kipa, nato se bo razvila procesija do Palkišča, kjer je

kapela in bo kdaj stala cerkev. Tam bo potem zaključna slovesnost s svetim blagoslovom in z ofrom za potrebe novega svetišča. Prepričani smo, da se bodo vsi častilci Marijini zbrali ob tej redki slavnosti in se priporočili milostni nebeški Materi, ki bo s tega novega svetišča tolažila uboga človeška srca in jih vodila k svojemu Brezmadežnemu in k Presvetemu Jezusovemu Srcu.

Nova žrtev v duhovniških vrstah

Kot poroča »Primorski dnevnik« je bila v torek 9. novembra pred okroglim sodiščem v Tolminu pod predsedstvom tov. Venturinijske sodna razprava zoper č. g. Leopolda Končana, župnega upravitelja v Breginju. Razprava se je pač končala tako, da je bil g. Končan spoznan za krivega »hudič zločinov« zoper FLRJ in zato obsojen na 15 let prisilnega dela, 5 let izgube državljanških pravic in 5 let izгона iz domačega kraja (konfinacije) po odsluženih kazni.

Kot se vidi, je kazen »eksemplarna«. Kaj pa je g. Končan zakrivil? Pr. dnevnik poroča, da je njegova krivda v sledečih točkah:

1. Po 5. maju 1945 je kot ljubljanski bogoslovec odšel z večino svojih kolegov na Koroško in od tam v Italijo, kjer je bil posvečen.

2. Spomladi 1946 je prišel kot mlad kaplan v goriško nadškofijo ter bil nastavljen v Solkanu. Tu so mu Solkan-

ski Ofarji delali precejšnje težave, kar je imelo odmev tudi v takratnem časopisu. Med drugim so hujskali zoper njegove šolske otročke, ki jih je pač moral kdaj tudi kaznovati, če je hotel imeti kaj discipline v razredu. Da so bili v nekaterih razredih tedanje solkanske šole zbrani največji falotje, lahko pričamo vsi, ki smo tedaj v Solkanu učili. V Solkanu, tako trdi obtožnica, je g. Končan vohunil in posmagal pri ustanovitvi SDZ.

Kako da so se solkanske »pobožne tovarišice« spomnile tega šole zdaj? — Vodstvo SDZ v Gorici je podalo javno izjavo v predzadnji številki »Demokracije«, da g. Končan ni nikoli sodeloval pri ustanovitvi SDZ v Solkanu.

3. Nekaj mesecev predno je vstopila mirovna pogodba z Italijo v veljavo, je šel g. Končan na lastno željo za upravitelja v Breginju, ker je bilo mesto prazno zaradi odhoda dotedanega župnika. Tu pravi obtožnica, da je g. Končan s svojim prigovarjanjem in širjenjem Slov. Pr. in Demokracije zakrivil, da je veliko ljudi šlo pred 15. sept. v Italijo, pozneje pa da je sploh govoril in še naprej rovaril zoper FLRJ.

4. Končno je g. Končan hotel letos spomladi zbežati čez mejo v Italijo, a so ga na begu zalotili in aretirali. —

Izmed naštetih »zločinov« je g. Končan zakrivil samo to, da je hotel skrivaj čez mejo. Vse ostale obtožbe so samo lepe fraze, ki jih sodišča v Jugoslaviji uporabljajo zoper kogar koli ter jih končno potrdijo s »priznanjem obtožbenic«. Da bi iskali priče in dokaze jim še na misel ne pride. Tako delajo kakor srednjeveška sodišča, ki so sodila čarovnice. Iskala niso dokazov, temveč z mukami so izsiljevala priznanje obtoženk ter izjave eksaltiranih prič. In na podlagi takih »dokazov« so šle čarovnice na grmade.

Tak je bil proces zoper č. g. Končana in taki so brezštevilni drugi procesi, ki se vsak dan vršijo v znamenju »progresivne pravice«, ki je že tako daleč napredovala, da je dosegla sodnijsko postopanje srednjeveških razprav zoper čarovnice. To je vsekakor napredek, če pomislimo, da v hosti še takega postopka ni bilo, temveč je veljala le samovolja kakega partijca.

Biljana v Brdih

Hudo je pretresel našo vas naslednji dogodek. Mlada žena, znana komunistinja, se je v sosedovi hiši norčevala iz vere in duhovnikov ter dajala vse priznanje komunistom, ki so podrl slovesni lok ob priliki nove maše. Zahtevala je še ostrejših postopkov zoper duhovnike. Tedaj pa se dvignila družinska mati: »V naši hiši se ni nikoli govorilo proti duhovnikom in se ne bo govorilo! Poberite se!« Mlada žena je odšla vsa besna in divja. Druga jutro so jo domači zamažali čakali, da bi vstala. Ko so stopili v njeno sobo, so jo našli zadeto od mrtvouda tako, da ni mogla odpreti ust. Do danes ni še spregovorila. Vsi vidijo v dogodku kazen božjo. Kdor se zaganja v Boga in njegove ustanove buta z glavo ob zid!

Kojško

Srce se nam trga ob pogledu na naše otročiče. Tako suhi, slabotni, brezkrvni so. Nimajo hrane. Zato so plen jetike. Te dni so dobili spet vsi injekcije proti jetiki. Rekli so nam, da imajo te injekcije tako čudežno moč, da zavarujejo človeka za celih petindvajset let pred jetiko. A naše matere nevarno majoje z glavami: »Kruha nam dajte in zabele, pa bodo rešeni naši otroci! Mila nam dajte, da jim operemo perilo in obleko! Obleke in obuvala nam dajte! Čudežne injekcije pa zase ohranite.

Tov. Kardelj, ki si končno odprl usta in povedal, da trpijo glad in mraz fantje in dekleta, ki so šli na udarniška dela, in da je že čas, da se konča z uničevanjem delovne mladine, kaj ne vidiš naših najmlajših, kako umirajo od jetike! Nisi li trdil, da se borimo za »srečo svojih otrok«! Je li jetika ona sreča??«

Za Slovensko sirotišče

Iskreno zahvalo vsemu ljudstvu v Solvodnjah, v Rupi in na Peči za darovane poljske pridelke in prispevke v denarju v znesku 6180 L. Posebno hvaležnost smo dolžni č. duhovščini, ki je naše sirote priporočila ljudstvu. Hvala tudi voznikom, ki so pripeljali blago v zavod. Naše sirote tudi ne bodo pozabile gospe Krševani, ki je pomagala č. sestri.

Vsem zagotavljamo hvaležnost in molitev naših sirot!

RAZNE VESTI

Promocije

Dne 25. novembra t. l. je promoviral na vseučilišču v Bologni za doktorja prava naš rojak dr. Oton Bereč, sin pokojnega oseškega in nato sveučinskega učitelja iz znane dornberske Beretove rodovine.

Istotam je promoviral par dni prej dr. Mitja Bitežnik, sin profesorja dr. Bitežnika iz Gorice.

Obema novima doktorjema naše čestitke.

Modre in nemodne besede

»Patrie dal Friul« piše dne 15. okt. t. l.: »Ne moremo razumeti, kako to, da, ko je Avstrija hotela raznaroditi Gorico in Istro, je bil to zločin zoper naravo, dočim pa je zdaj, ko dela Italija tako s Slovenci, le manj spretno in prebrisanu, ista stvar velezasluzno narodno delo.«

Draga Patrie, mi pa razumemo, odkod ta dvojna morala. Italija se ravna po pravilih znanega zamorca, ki ga je misijonar vprašal:

»Kali, kaj je greh?«

»Greh je, če sosed ukrade kravo Kaliju.«

»Prav si povedal. Kaj pa je dobro delo?«

»Dobro delo je, če Kali ukrade kravo sodedu.«

Prav tak nauk o dobrem in slabem je učil že mnogo prej Italijane in ne Italijane Florentince Nicolò Macchiajelli. Zato se ne čudimo, če ga nekateri njegovi sorojaki prav dobro poznajo in se po njegovih naukih ravnaajo. Vemo pa, da Patrie in mnogi Furlani niso iz teh vrst. Zato jim gre tudi vsa čast.

Šole v ladinskem jeziku

so otvorili v ladinskih predelih tridentinske in bocenske province. Do sedaj so tam učili ali italijanski ali nemški, doma pa so govorili ladinski. Sedaj so dobili prvič ljudske šole v ladinski. Naučni minister Gonella se je zelo zavzel za te šole in ukazal, da se nič ne sme spremeniti, kar je ministrstvo predpisalo. Le če bo izkušnja pokazala, se bo smelo kaj izboljšati. Kdaj bo minister Gonella spoznal, da je prav tako potrebno upeljati pouk slov. jezika med beneškimi Slovenci?

Skladatelj Franc Lehar

Iz življenja skladatelja Franca Lehara, ki je pred kratkim umrl, pripoveduje njegovo naslednjo zgodbo: Lehar je bil v mladih letih večkrat v denarni stiski. Ob takih prilikah se je moral zateči v zastavljalnico, zelo pa se je bal, da bi ljudje tega ne zvedeli. Nekoč je prosil svojega prijatelja, naj nese njegovo uro v zastavljalnico, jo zastavi za dvajset goldinarjev in mu prinese kuverto z denarjem v kavarno, kjer ga bo čakal s prijatelji. Pove naj mu takole: Kitajski poslanik vam pošlje to kuverto in vas lepo pozdravlja. Čez pol ure res pride prijatelj s kuverto in reče Leharju: »Kitajski poslanik vam pošlje to kuverto in vas lepo pozdravlja; rekel pa je, da vam za uro ne more plačati več kot 15 goldinarjev.«

Listnica uredništva

Naši prijatelji, zlasti na Tržaškem, so z gotovostjo pričakovali, da se bo z novim cerkvenim letom oglašil namesto Slov. Primorca nov list, ki bi nam doma domestoval Primorca in Teden. Tudi smo bili uverjeni, da bodo vse formalnosti ital. tiskovnega zakona pravčasno izpopolnjene. Računali nismo s počasnim uradovanjem naših oblasti. Te dni smo dobili obvestilo, da nam manjka še eden, po naših mislih zelo važen dokument. Zato naj nam naši prijatelji ne vzamejo za zlo to zamude, ki ne zavisi od nas, ampak od dobre in slabe volje drugih. Dokler ne premagamo te zadnje zapreke, bo izhajal še nadalje dosedanji list. Po informacijah, ki smo jih pravkar dobili iz Rima, utegne preteči še nekaj časa, predno bodo vsa dovoljenja v redu.

DAROVİ:

Francka iz Milana 250; K. P. iz Gorice 200; N. N. 100; birmsko omizje v Doberdobo 200; K. Č. 100.— lir.

Bog povrni!

Odgovorni urednik
Dr. BONAVENTURA MAHNIC
Katoliška tiskarna — Gorica

Gospodova naročila krščanskim dušam — ob misijonu

Govori. Gospod, svojemu ljudstvu besede življenja in zveličanja.

Sprejmi dar, za katerega me prosiš, vedi, da sem čakal s polnimi rokami, da me prosiš milosti, ki so potrebne tvoji duši.

Da uideš večni kazni, moraš biti zvest svojemu Bogu. Jaz ne silim nobenega v nebo, a onemu, ki hoče iti za menoj, dajem dovoli milosti, da se more zveličati. To je delo moje ljubezni in dobrote. Slasti in radosti se bodo vlivale v duše, ki se meni izročijo in hodijo za menoj. Tisti hip, ko se duša meni izroči, dobi silne milosti, da za more resnično napredovati na duhovnem potu, ki ji ga jaz sam tedaj kažem.

Pod tem mojim vodstvom gre tako sigurno v nebo, da je ne more zastaviti niti svet niti pekler z vso svojo zlobu, če le sodeluje zvesto z milostjo, katero prejema v velikem obilju. Zato je treba, da duša vse zapostavi in teži za menoj z vsemi svojimi silami. Nai ti bo to jasno. Toliko se boš dvigal od zemlje k svojemu Bogu, kolikor bolj se boš oddaljil od stvari tega sveta. Kaj je večje kot prijateljstvo duše z Bogom? A koliko duš se mi odreče zaradi svojih strasti, ker jih ne uničijo z zatajevanjem, kar bi lahko storile s pomočjo moje milosti. Svet je prepoln nečimrnosti, da bi mogel razumeti moje namene, a

kdor se odreče svetu, da gre za mojimi načeli, tega poučujem z nebeško modrostjo.

Dokler si na zemlji, se moraš boriti za krepost in popolnost. To je boj vsega tvojega življenja. Toliko se dvigneš k meni, kolikor preмагаš samega sebe. Vedi, da bo le oni venčan z zmago slave, ki se stanovitno bori. Ne pozabi nikdar naslednjih besed: Dim se dviga v zrak, a množica duš pada v globino pekla, ker se upirajo moji volji in mojim zapovedim. Naivečji dar za duše je moja milost, a mnogi jo prezirajo in zametujejo. Take duše so nesrečnejše, kot se more doumeti s človeškim umom, ker to ne pomeni samo izgubiti milost, ampak Boga samega, največjega svojega prijatelja.